

Tips voorschool en kinderopvang

W.C.-ruimte

Laat het kind zelf op de commode klimmen, nadat ze even bewogen hebben, kunnen ze wat makkelijker stilliggen.

Is er een licht boven de commode? Dat schijnt recht in de ogen van het kind dat daar op zijn rug ligt, dat is niet prettig. Ook kan het kind minder goed het gezicht van de begeleider zien en met hem of haar communiceren.

Plak een speciaal (gekleurd) lichtfolie voor de lamp, of scherm de lamp op een andere manier af, zodat het licht minder fel is.

Maak een stuk touw, met een speeltje eraan, vast aan de commode. Het speeltje leidt de kinderen af, waardoor ze beter stil kunnen liggen.

Afbakenen van speelruimtes

Baken de verschillende speelruimtes af door het gebruik van tapijten, kasten of gekleurd tape op de vloer. Het is voor de kinderen daardoor duidelijker wat de bedoeling is: Als ik in de bouwhoek speel, dan blijf ik op het bruine tapijt (of binnen de blauwe lijnen).

Is er geen afbakening, dan is het voor de kinderen heel makkelijk om weg te lopen bij hun gekozen activiteit, omdat er niet iets duidelijk is dat hen daar houdt. Het is ook heel logisch voor kinderen van deze leeftijd om dat te doen. Ze zien iets interessants gebeuren en willen daar dan naar toe. Als hun speelruimte duidelijk afgebakend is, dan is het voor het kind makkelijker om daar in hun spel te blijven.

Een **leeshoek** kan afgebakend worden door eventuele **ramen** tot ongeveer een meter vanaf de grond **af te plakken**, of door er **gordijntjes** voor te hangen. Zo worden de kinderen niet afgeleid door dingen die buiten gebeuren, wanneer ze op de grond zitten.

Een **leeshoek** wordt aantrekkelijker door een **zacht kleed en zachte kussens op de grond** te leggen waar ze op kunnen zitten en liggen om in de boeken te kijken. Lage meubels of **krukken kunnen als**

afscheiding van de ruimte fungeren. Houd wel genoeg ruimte over dat er iemand de hoek in kan lopen. Je creëert zo een veilige, knusse hoek.

Wanneer de kinderen luisteren naar voorlezen, **geef ze dan iets in de handen**, zoals een knuffel. Daar kunnen ze mee knuffelen en friemelen, waardoor ze een deel van hun beweegbehoefte kwijt kunnen en wat langer kunnen blijven luisteren.

Deze **omkleedhoek/keukenhoek** zou je ook kunnen **afbakenen door een brede strook gekleurd tape op de grond te plakken**. De poppenwieg en/of commode, kunnen als afbakening van deze ruimte fungeren. Begeleiding kan dan nog steeds goed de hoek overzien. De tafel kan naar de rand gezet worden. Samen met misschien een bankje vormen ze dan de afbakening.

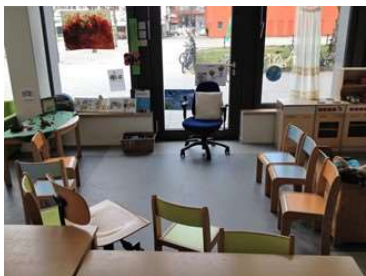

Deze **puzzelhoek** kan met **gekleurd tape op de vloer afgebakend** worden. Of door een **gekleurd kleed**.

Plaats een groter kleed in deze bouwhoek om de ruimte af te bakenen.

Kring

Richt deze kring andersom in, zodat de kinderen met hun rug naar het raam zitten. Dat heeft twee voordelen:

- 1) Ze worden niet afgeleid door wat er buiten gebeurt
- 2) Ze kijken niet tegen het licht in, waardoor ze de begeleiders beter zien en kunnen volgen.

Maak aan elke stoel een lang stuk veter of touw vast. Daar kunnen de kinderen mee friemelen wanneer ze op de stoel moeten zitten. Dat houdt ze beter op hun plek.

Laat kinderen achter hun stoel staan als het lastig voor hen is om lang stil te zitten. Als ze dan wel de veter/het touw vasthouden, blijven ze wel op hun plek.

Tape een vak op de grond, achter de stoel. Als het kind niet op zijn plek (achter de stoel) blijft staan, tape dan een vak op de grond. Daardoor weten ze wat er van ze verwacht wordt: je blijft binnen dat vierkant. Je kunt ook (bad)matjes neerleggen of een tapijtvierkant.

Laat de kinderen op hun stoel zitten of bij hun stoel staan bij het kiezen van een spelactiviteit. Loop zelf langs de kinderen wanneer ze mogen kiezen (in welke hoek ze gaan spelen). Zo voorkom je

dat ze in hun enthousiasme voor hun beurt gaan, wat veel onrust veroorzaakt. Om het leuk te maken (en ervoor te zorgen dat ze echt bij hun stoel blijven), kun je de regel maken dat de kinderen tijdens het kiesmoment óp hun stoel mogen staan. Voordeel daarvan is dat begeleiding niet hoeft te bukken.

Afschermen van materialen

Berg materiaal zoveel mogelijk uit het zicht op. Zorg voor veel laatjes en dichte kasten en laat materiaal niet slingeren. Als je merkt dat de kinderen dingen pakken die ze (nog) niet mogen pakken, dan is het duidelijker als de materialen in afgesloten (maar eventueel wel doorzichtige) bakken opgeborgen worden. Dat voorkomt dat kinderen spontaan iets uit de kast trekken.

Gordijntjes zijn ook een mogelijke oplossing voor open kasten. Gebruik dan een effen stof, of een stof met een rustig patroon.

Zet een los scherm voor een 'rommelhoek'. Een hoek dit erg onrustig is, omdat er veel losse materialen staan, kun je uit het zicht nemen door een scherm. De kinderen worden daardoor minder afgeleid.

Aan tafel

Let erop dat de kinderen niet tegen het licht inkijken wanneer ze aan tafel zitten. Als er zon tegenover hen naar binnen schijnt, kunnen de kinderen de begeleider (die met de rug naar het raam zit) niet goed zien.

Ramen

Wanneer een lokaal veel grote ramen heeft, die misschien tot aan de grond doorlopen, ligt het lokaal vrijwel 'op straat'.

Plak stukken plakplastic op de ramen vanaf ongeveer 50cm van de grond tot ongeveer 120 cm hoog. Laat dunne stroken vrij tussen de stukken. Dit heeft meerdere voordelen:

- Je creëert een knussere, veiliger aanvoelende omgeving omdat je de buitenwereld deels 'buitensluit'. Dat geldt voor de kinderen, maar ook voor de begeleiders.
- Kinderen kunnen nog steeds naar buiten kijken als ze dat willen, tussen en onder de stukken plakplastic door. Maar ze worden minder snel afgeleid door wat er buiten gebeurt.
- Voorbijgangers kunnen niet goed naar binnen kijken. Het is niet fijn om je 'bekeken' te voelen, dus buitensluiten van de mensen op straat creëert een groter gevoel van veiligheid.

Staan

Zorg ervoor dat kinderen stand activiteiten kunnen doen. Voor kinderen is het heel lastig om (stil) te zitten. De meeste activiteiten kun je gelukkig prima staand doen:

- Kleien (dan kun je lekker veel kracht zetten)
- Schilderen (dat geeft veel bewegingsvrijheid)
- Puzzelen

- Plakken
- Luisteren

Ook hier kun je gebruik maken van een matje of tapijttegel, zodat het kind wel bij de activiteit blijft.

Akoestiek

Vraag af en toe aan je collega of je goed hoorbaar bent voor de kinderen, als de akoestiek in het lokaal slecht is.

Doe tennisballen aan de stoelpoten om het geluid te dempen. Het schrapen van stoelen over de grond geeft namelijk een naar geluid. Snijd een 'X' in de tennisbal en duw hem om de stoelpoot. Je kunt een tennisvereniging vragen om oude tennisballen.

Muziek

Let op hoe vaak je muziek gebruikt en hoe hard je de muziek zet. Als je kinderen hebt die last hebben van geluiden, zet de muziek dan minder hard en waarschuw de kinderen wanneer de muziek begint. Muziek op de achtergrond is wel wenselijk als regulerende prikkel. Als ze niet naar iemand hoeven luisteren.

Buitenspelen

Ga liever vaker kort buitenspelen dan één keer lang. De kinderen zijn na een kwartiertje vaak wel uitgespeeld en uitgerend en gaan daarna een beetje 'hangen'.

Zorg voor verschillende materialen om mee te kunnen spelen, zoals ballen, stoepkrijt, klossen, grote (bouw)blokken, zandbak.

Creëer meer klim, klauter en glijmogelijkheden. Kinderen hebben veel behoefte aan klimmen en klauteren.

Begeleiding kinderen

Praat rustig, met goed volume en duidelijk.

In het contact met de kinderen: luister ze goed naar hen, vraag verder en vult niet in. Wanneer een kind iets doet dat niet mag, wees helder over de regels. Zeg niet alleen 'nee', of 'niet doen', maar leg uit en laat zien wat er niet mag.

Wanneer je een kind in zijn spel begeleidt of iets verteld, gebruik daarbij niet alleen je stem, maar maak ook de bijbehorende bewegingen of gebaren, zodat het kind de informatie niet alleen via het zintuig gehoor, maar ook via zicht binnenkrijgt.

Als het nodig/mogelijk is begeleid bij het kind de bewegingen – die niet lukken – die wel passen in de situatie (hoe maak je iets open, hoe bouw je iets of hoe draag je een voorwerp bijvoorbeeld), daardoor krijgt het kind ook via tast en beweging informatie binnen.

Gebruik van alle zintuigen

Wanneer je kinderen iets leert, maak dan gebruik van alle zintuigen. Dat maakt de kans groter dat kinderen de informatie eigen maken. Alleen iets horen en zien maakt minder indruk dan ook iets voelen, ruiken, proeven en (na)doen. Enkele voorbeelden van het gebruik van alle 7 Zintuigen:

Horen

- Luisteren naar de begeleider
- Luisteren naar elkaar
- Zelf vertellen en dan je eigen stem horen over het onderwerp
- Luisteren naar muziek of video
- Zingen over het onderwerp

Zien

- Kijken naar plaatjes
- Kijken naar de leerkracht die iets doet
- Kijken naar videobeelden
- Kijken naar elkaar

Voelen

- Voorwerpen vasthouden die te maken hebben met het onderwerp
- Voelen aan de zintuigen die je gaat gebruiken, je mond bij het zingen, je oren bij het voorlezen.
- Voel eerst aan de verschillende stoffen als je je gaat verkleden (met je ogen dicht, wat kies je dan?).

Bewegen en evenwicht

- De bijbehorende gebaren maken
- Iets naspelen, een toneelstukje opvoeren over het onderwerp
- Doen alsof je zwemt wanneer je het over de zee hebt
- Een zandkasteel bouwen in de zand-waterbak wanneer je het over een uitje naar het strand hebt

Ruiken

- Aan kruiden die in een land gebruikt worden
- Aan zeep of andere producten met een bepaalde herkomst
- Aan het boek over het onderwerp ruiken; ruikt het nieuw of oud?

Proeven

- Gerechten uit bepaalde landen proeven
- Dingen die je 'op de boerderij' tegenkomt proeven (ei, aardappel, peer, melk)

Leren de kinderen over een sinaasappel, dan kun je:

- ✓ Met zijn allen het woord sinaasappel zeggen.
- ✓ De sinaasappel bekijken: zien dat hij rond is en oranje. Dat hij groter is dan een druif en kleiner dan een meloen.
- ✓ De sinaasappel voelen; hij voelt ruw, met allemaal minideukjes. Het sap is plakkerig.
- ✓ De sinaasappel over tafel naar elkaar rollen. Van de ene naar de andere hand laten gaan.
- ✓ Ruiken aan de schil en aan het vruchtvlees. Kun je omschrijven hoe het ruikt? Lijkt het ergens op?
- ✓ De sinaasappel proeven, het vruchtvlees kun je eten en een geperste sinaasappel kun je drinken. Hoe smaakt het? Hoe voelen de kleine stukje vruchtvlees in je mond?
- ✓ Hoe voelt het in je buik?

Wanneer je het over zwemmen hebt kun je water proeven, voelen, ruiken (ruik het verschil tussen zoet, zout, chloor), zwembewegingen maken, springen alsof je in het water springt.

Wanneer je het over een bepaald land hebt kun je voelen aan de stoffen waarvan ze in dat land kleding maken, luisteren naar muziek uit dat land, kruiden uit dat land ruiken, gerechten uit dat land proeven, luisteren naar iemand die de taal van dat land spreekt, kijken naar een filmpje uit dat land.

Dagindeling

Probeer zoveel mogelijk de leer-activiteiten te plannen na de drukke activiteiten. Dus na het buitenspelen een nieuw liedje leren.

Plan regelmatig 'beweegmomenten' in, even met zijn allen de muren proberen om te duwen of marcheren op de plaats. Leer de kinderen om op deze momenten stil te zijn (als je praat, ben je 'af' en moet je gaan zitten) en spreek een duidelijk stop-teken af. Na deze beweegmomenten kunnen de kinderen zich beter concentreren.

Kijk of je de taakjes op de bewegingsbehoefte van een kind kunt afstemmen. Iedereen moet leren opruimen, maar bij het ene kind sluit het beter aan om veel heen en weer te lopen en bij het andere kind past het beter om de kraaltjes terug in de potjes te stoppen.

Extra tips voor hele drukke kinderen

Deze kinderen zijn altijd op zoek naar wiebel- en friemel mogelijkheden. Zorg ervoor dat je deze gedurende de dag inbouwt.

- Laat deze kinderen de zwaarste dingen verplaatsen en opruimen, zodat ze extra bewegingsprikkel voelen (de stoelen dragen, de tafels duwen, de bak met blokken wegzetten).
- Laat deze kinderen de opruimtaken doen waarbij veel bewogen moet worden (vegen, tafels schoonpoetsen, emmertje water sjouwen, bak met eten en drinken dragen).
- Als het kind zoveel bewogen heeft dat hij er hyper van geworden is, dan moet je hem even tot rust laten komen. Wikkel hem bijvoorbeeld in een deken en neem hem op schoot. Geef hem een stevige knuffel en wieg langzaam heen en weer. Kijk vervolgens welke activiteit hem voldoende activeert, zonder dat hij er hyper van wordt.

Extra tips voor hele dromerige kinderen

Deze kinderen worden waarschijnlijk actiever en kunnen beter opletten als je ze de mogelijkheid geeft om voldoende te bewegen. Kijk bij de tips voor hele drukke kinderen en houd er rekening mee dat je het dromerige kind meer moet stimuleren om in beweging te komen. Als je ziet dat dit kind na het bewegen veel beter op kan letten en mee kan doen, dan ben je helemaal op de goede weg. Blijven activeren dus!